

THE PRESCHOOL TEACHERS' PERCEPTIONS ON THE CHILDREN'S WELL-BEING IN THE PANDEMIC CONTEXT

PERCEPȚIA PROFESORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR PRIVIND ASIGURAREA STĂRII DE BINE A COPIILOR, ÎN CONTEXT PANDEMIC

Mihaela GUȚU, Simona SAVA

Journal of Pedagogy, 2021 (2), 79 - 99

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2021.2/79>

The online version of this article can be found at: <https://revped.ise.ro/en/rp-2021-2/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

**CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE**

<https://www.ise.ro/>

<https://rocnee.eu/>

Further information about *Revista de Pedagogie – Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/en/author-guidelines/>

PERCEPȚIA PROFESORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL PRECOLAR PRIVIND ASIGURAREA STĂRII DE BINE A COPIILOR, ÎN CONTEXT PANDEMIC

Mihaela Gutu*

coala Gimnazial Nr. 24 – Structur : Grădinița cu Program Prelungit Nr. 27,
Timișoara, România
mihaela.gutu97@e-uvv.ro

Simona Sava**

Universitatea de Vest din Timișoara,
Departamentul de Științe ale Educației,
Timișoara, România
lidia.sava@e-uvv.ro

Rezumat

Starea de bine, un concept des vehiculat, a intrat tot mai mult în atenția specialiștilor și a practicienilor, mai ales pe parcursul perioadei pandemice, a cărei anvergură a influențat semnificativ starea de bine a tuturor. Scopul studiului comparativ-corelațional a fost investigarea percepțiilor și practicilor profesorilor din învățământul precolar românesc privind rolul lor în asigurarea stării de bine a precolarilor în grădinița de copii, în contextul pandemiei de COVID-19. Astfel, pornind de la cadrul teoretic ce delimitează factorii care influențează starea de bine la această vârstă (Aulia et al., 2020; Kwi-Ok et al., 2020; Sönmez & Ceylan, 2016), s-au folosit *Instrumentul de autoevaluare a stării de bine* - IASB (Rodawell, 2019), elaborat de Universitatea din București în cadrul proiectului Rodawell și *The Scale of Happiness Strategies for Children Used by Preschool Teachers* - HSCPT (Sapsalam et al., 2019). La chestionarea online au răspuns 149 profesori pentru învățământ precolar,

* Profesor pentru învățământul precolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 27, coala Gimnazial Nr. 24 din Timișoara, România. Masterat „Management educațional și dezvoltare curricular”.

** Profesor universitar doctor, Departamentul de Științe ale Educației, Facultatea de Sociologie și Psihologie, Universitatea de Vest din Timișoara, Timișoara, România. Autor corespondent. <https://orcid.org/0000-0003-2398-1801>

mai ales din jude ul Timi . Rezultatele studiului (analizate prin *Testul-T pentru dou e antioane independente*, *ANOVA One-Way*, *Corela ia Spearman*) eviden iaz existen a unei asocieri pozitive între percep iile i practicile educatorilor în asigurarea st rii de bine, dar i existen a unor diferen e semnificative statistic între practicile cadrelor didactice din mediul urban vs. rural, în sensul c , de i percep asem n tor starea de bine a copiilor, profesorii din mediul rural tind s utilizeze mai des strategiile de înveselire. Deopotriv , percep iile profesorilor difer în func ie de modalitatea de desf urare a activit ii didactice în context pandemic: rolul autoperceput i practicile dedicate pentru asigurarea bun st rii sunt mai intense în format hibrid i online, decât în cel tradi ional.

Cuvinte-cheie: înv mânt pre colar, pandemia de Covid-19, percep ia profesorilor, starea de bine, strategii de înveselire.

Abstract

Well-being, a concept so often discussed, has increasingly come to the attention of specialists and practitioners, especially during the pandemic period whose magnitude has significantly influenced the well-being of all of us. The purpose of the comparative-correlational study was to investigate the perceptions and practices of teachers in Romanian preschool education regarding their role in ensuring the well-being of preschoolers in kindergarten, in the context of the COVID-19 pandemic. Thus, starting from the theoretical framework that delimits the factors that influence the well-being at this age (Aulia et al., 2020; Kwi-Ok et al., 2020; Sönmez & Ceylan, 2016), we used The Scale of Self-assessment of Well-being - IASB (Rodawell, 2019), developed by the University of Bucharest within the Rodawell project, and The Scale of Happiness Strategies for Children Used by Preschool Teachers - HSCPT (Sapsa lam et al., 2019). The online questionnaire was answered by 149 teachers for preschool education, especially from Timi county. The results of the study (analyzed by The Independent-Samples T-Test, ANOVA One-Way, Spearman Correlation) highlight the existence of a positive association between perceptions and practices of educators in ensuring well-being, but also the existence of statistically significant differences between teachers' practices in urban vs. rural environment, in the sense that, although they perceive children's well-being similarly, rural teachers tend to use happiness strategies more often. At the same time, teachers' perceptions differ depending on how the teaching activity is carried out in a pandemic context: the self-perceived role and the practices dedicated to ensuring well-being are more intense in hybrid and online format than the traditional one.

Keywords: *children's well-being, Covid-19 pandemic, happiness strategies for children, preschool education, teachers' perception.*

1. Introducere

Perioada pandemic pe care o traversăm a adus provocări considerabile asupra stării de bine a tuturor, accentuând rolul specialiștilor și practicienilor pentru a o asigura și menține, atât în context educațional desfășurat de la distanță, cât și în afara sa.

Asigurarea stării de bine a educabililor devine o problemă tot mai des abordată de toți factorii interesați: cercetători, profesori, politicieni, consilieri, practicieni, beneficiari etc. Astfel, OECD, ca viziune a educației 2030, definește educația de calitate în termeni de asigurare a bunăstării educabilului, atât la nivel individual, cât și societal (OECD, 2019). În 2015, liderii mondiali au adoptat Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă cu obiectivul nr. 3 stipulând asigurarea „*unei vie și sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă*” (Națiunile Unite, 2018). La nivel național, a fost introdus criteriul nr. 4 ca parte a procesului de evaluare instituțională: „*Începem să asigurăm starea de bine a participanților la educație?*” (ARACIP, 2021, p. 4), prevăzută în noile standarde de asigurare a calității educației în învățământul preuniversitar românesc.

Studiile internaționale accentuează această problemă, fiind sistematic investigate în testările internaționale. Astfel, studiile PISA evidențiază nevoia de a aborda de timpuriu acest aspect problematic, prezentând drept urme efectele negative, în creșterea, ale lipsei stării de bine în școală: în 2012, 22,7% dintre elevii români se declarau nefericiți la școală, comparativ cu procentul internațional de 16,3% (OECD, 2012), iar în 2018, 40% se simțeau *uneori* sau *întotdeauna* triști, speriați (33%), nesiguri (35%) și temători (30%) la școală, comparativ cu media de 40% a sondajului internațional (OECD, 2019). Constatăm că această creștere s-a produsă atât la nivel național, cât și internațional, iar încadrarea elevilor români în media etalon nu minimizează amplitudinea fenomenului, care necesită, desigur, măsuri ameliorative ferme. Astfel, 49% dintre tinerii români consideră că îmbunătățirea stării de bine ar trebui să devină o prioritate pentru U.E. în anii următori,

comparativ cu media de 44% a UE (Comisia Europeană, 2019). În plus, dacă acestea erau datele înainte de perioada pandemică, se discută tot mai intens că aceasta a contribuit la intensificarea problemei, urmările fiind de așteptat să se manifeste inclusiv câțiva ani după încheierea pandemiei. Aspectele evocate sunt argumente pentru care profesorii trebuie să fie abilitați și sensibilizați asupra problemei asigurării sistematice a stării de bine a educabililor, la toate nivelurile de colaritate.

Preocupări privind identificarea și dezvoltarea de soluții metodologice ameliorative au fost recent în atenția specialiștilor de la Universitatea din București, în cadrul proiectului Rodawell (Ciolan et al., 2019; Nedelcu et al., 2018). Ne propunem să investigăm, folosind instrumentul dezvoltat în acest proiect și etalonat pe populația românească, *care sunt percepțiile profesorilor de învățământ precolar, cu privire la rolul lor în asigurarea stării de bine a precolarilor, respectiv cu ce extensie și cum, prin practicile lor didactice, stimulează aceasta*. Pentru a identifica și cum o fac, ce strategii didactice de înveselire a copiilor folosesc, cât de des, am aplicat și *The Scale of Happiness Strategies for Children Used by Preschool Teachers - HSCPT* (Sapsa-Iam et al., 2019), tradus și validat de noi pentru populația românească. Procedând în această manieră, am putut obține o diagnoză cu privire la atitudinea educatorilor față de abordarea nevoilor socio-emoționale ale copiilor, respectiv o autoapreciere referitoare la frecvența utilizării unor strategii de asigurare a bunăstării în contextele aferente în care acestea sunt valorificate. Studiul constatativ este un punct de pornire, un referențial, pentru intervenții formative ulterioare asupra profesorilor din învățământul precolar și asupra educabililor lor.

2. Cadrul teoretic

2.1. Starea de bine

Starea de bine – *wellbeing* – este un concept dificil de definit sau de operaționalizat, recunoscut ca un construct complex și multidimensional, ce include atât componente materiale, obiective, cât și fațete psihologice, subiective (OECD, 2019). Conceptul se referă la calitatea vieții unei persoane în termeni de sănătate și siguranță, bunăstare materială, acces la educație

sau la servicii sociale de calitate (Mashford-Scott et al., 2012; Rodawell, 2019), fiind asociat frecvent cu concepte precum „*fericire*”, „*calitatea vie ii*”, „*satisfac ia vie ii*”, „*inteligenta emo ionala*”, „*sintateamintal*” sau „*bun stare*” (Aulia et al., 2020; Lewis, 2019; Nedelcu et al., 2018; Pollard & Lee, 2003; Williams-Brown & Mander, 2020). Drept urmare, starea de bine nu este o stare înscut , fix sau permanent , ci o stare dinamic ce poate fi antrenat , poate evolua în timp i contexte (IBO, 2021).

Potrivit metaanalizelor lui Pollard & Lee (2003) i Aulia i colaboratorii (2020), starea de bine nu este definit în mod consecvent i nu exist un acord cu privire la cea mai bun modalitate de m surare a acesteia în rândul educabililor, de obicei fiind abordate 5 dimensiuni cheie: *bun stare fizic* , *psihologic* , *cognitiv* , *social* i *economic* . Aulia i colaboratorii (2020) constat faptul c defini ia bun st rii elevilor tinde s se concentreze mai degrab pe aspectele pozitive ale st rii de bine decât pe aspectele negative, iar în majoritatea studiilor analizate, starea de bine este identificat prin 4 aspecte principale: *emo ie pozitiv* , *rela ii sociale*, *lipsa emo iei negative* (anxietate, frici) i *implicarea la coal* (angajament cognitiv, emo ional i comportamental), la care se adaug alte dou aspecte secundare: *factorii intrapersonali* (stima de sine, autoeficacitatea), respectiv *realizarea* (capacitatea de a finaliza sarcinile zilnice, de a i atinge obiectivele de studiu i de a fi competent). De asemenea, de-a lungul timpului sau conturat o serie de modele teoretice, explicative, precum: Modelul PERMA (Seligman, 2011); Modelul lui Allardt (INSP, 2019); Modelul finlandez al st rii de bine în coal (Konu & Rimpela, 2002), i nu în ultimul rând, modelul asupra c ruia ne vom opri în cadrul lucr rii: Modelul Româno-Danez al st rii de bine (Nedelcu et al., 2018; Ciolan et al., 2019), ce explic existen a bun st rii prin intermediul a patru factori: *interac iune*, *autonomie*, *mediu de înv are* i *incluziune*.

În ciuda multor conceptualiz ri, cercet rile au ajuns la concluzia c acest concept de *stare de bine a copiilor pre colari* are un slab fundament teoretic (Mashford-Scott et al., 2012; Nedelcu et al., 2018; Pollard & Lee, 2003; Raghavan & Alexandrova, 2015; Statham & Chase, 2010), identificând o lips de consens între culturi, limbi i discipline (Ciolan et al., 2019; Kwi-Ok et al., 2020; Statham & Chase, 2010), deoarece conceptul „*provine din viziunea dominant i de lung durat a copiilor ca viitori adulti, care, ca urmare, nu necesit o teorie proprie*” (Raghavan & Alexandrova, 2015, p. 893).

Raportându-ne la contextul național, starea actuală a cunoașterii referitoare la problematica identificată prezintă lacune accentuate: în conceptualizarea bunăstării copiilor în literatura românească, în corpul de cunoștințe și pe acest tematic specific în contextul educațional românesc, în operaționalizarea conceptului pentru studii și pentru o utilizare eficientă în practicile educaționale (Ciolan et al., 2019). Aadar, vom folosi accepțiunea de *stare de bine*, respectiv de *bună stare* pentru a descrie calitatea vieții educaționale precum și *colare cu accent pe analiza dimensiunii subiective a acesteia*, dat fiind faptul că la copiii precum și la adulți nu avem în vedere toate dimensiunile integrative ale conceptului analizat, respectiv suntem conșanți cu studiul național RODAWELL (Nedelcu et al., 2018), care a abordat problematica bunăstării de bine la această vârstă, contribuind semnificativ la avansarea conceptualizării problematicii în spațiul românesc.

2.2. Atitudinea educatorilor față de abordarea nevoilor socio-emoționale ale copiilor

Atitudinea educatorilor joacă un rol important în întregul proces de asigurare a bunăstării copiilor. În structura atitudinii se identifică „o componentă afectivă (aspectul central al atitudinii), o componentă cognitivă (componenta fundamentală), o componentă comportamentală (de care va depinde situarea activă sau pasivă în raport cu obiectul atitudinii) și, nu în ultimul rând, o componentă evaluativă care înglobează toate aceste atribute” (Marineanu, 2013, p.21).

Studiile efectuate în acest sens au arătat că majoritatea cadrelor didactice manifestă, în general, o atitudine pozitivă față de bunăstare și față de oportunitățile de a facilita starea de bine în rândul copiilor, alegând imediat să intervină dacă parametrii bunăstării sunt în general negativi (Sönmez & Ceylan, 2016). În alegerea generală a conceptului de stare de bine în rândul educatorilor este strâns legat de *fericire, satisfacție și co-participare* (Ben-Arieh et al., 2014). Modul în care educatorii satisfac nevoile sociale, emoționale și fizice ale copiilor, propria lor disponibilitate de a se implica în activitățile de joc ale acestora, dezvoltarea sentimentului de apartenență, respectul și capacitatea acestora de a stabili relații pozitive sunt de mare importanță pentru calitatea vieții precum și a părinților (Williams-Brown & Mander, 2020). Nevoile social-emoționale sunt atinse și starea de bine a copiilor este îmbunătățită atunci când *autonomia, inițiativa,*

implicarea și *controlul asumat* sunt încurajate în *jocul* celor mici, cu o intervenție minimă a adulților; când *mediul educațional* este unul *incluziv, stimulativ*, provocator, dar *sigur*, ce furnizează oportunități de joc, varietăți de jocuri și jucării; și când sunt încurajate permanent *interacțiuni pozitive* între copii, între profesori și copii, ce conduc, astfel, la încheierea unor *relații sigure*, conferind *stabilitate socio-emoțională* (Bjørngen, 2015; Kwi-Ok et al., 2020). Astfel, putem corela cei patru factori componenți ai stării de bine (Nedelcu et al., 2018) cu patru roluri principale ale educatorului în crearea bunăstării educaționale în grădinițe de copii: rolul de a dezvolta un *comportament autonom*, rolul de a stabili *relații și interacțiuni pozitive* cu și între precolari, rolul de a asigura un *mediu de învățare autentic* și rolul de a crea un *mediu educațional incluziv*.

3. Metodologie

Lucrarea de față prezintă un design cantitativ, non-experimental, de tip corelațional și comparativ, în baza căruia am căutat să identificăm cum autoapreciază profesorii din învățământul precolar rolurile și practicile lor pentru asigurarea stării de bine a precolarilor.

În acest sens, între 8 și 24 martie 2021 am chestionat online, prin intermediul *Formulelor Google*, profesori pentru învățământ precolar, apelând la un mijloc rapid, convenabil și gratuit de colectare a datelor, indiferent de zona geografică, care nu identifică nicio informație despre respondenți, asigurând confidențialitatea datelor și premisele pentru răspunsuri oneste. Distribuirea chestionarului s-a realizat prin postări pe pagini de interes: grupuri ale educatorilor, e-mail-uri trimise profesorilor sau instituțiilor de învățământ, asigurându-se consimțământul respondenților.

149 de profesori au oferit răspunsuri valide. Cei mai mulți dintre aceștia (40,9%) au vârste cuprinse între 36 și 45 de ani, respectiv 26,2% sunt între 26 și 35 de ani. Participanții sunt de gen feminin în proporție de 100%, reflectând structura ocupațională din România pentru această profesie; provin din județele și predau la grădinițe de stat (96,6%) sau private (3,4%), aflate atât în medii urbane (72,5%), cât și în medii rurale (27,5%). Dintre cei 149 de educatori, 130 sunt din județul Timiș (87,2%) și doar 19 din alte județe (12,8%). 125 (83,9%) își desfășoară

activitatea în gr dinii e cu program prelungit, 23 (15,4%) în unit i de învățământ pre colar cu program normal și doar 1 (0,7%) în gr dinii e cu program s pt mânăal. Adicional acestor date, Tabelul 1 prezintă sintetizat distribuția e antionului și caracteristicile respondenților.

Tabelul nr. 1. Distribuția e antionului pe baza datelor socio-demografice colectate

Date socio-demografice categoriale	Frecvența(N)	Procentaj(%)
Genul		
Feminin	149	100
Masculin	0	0
Vârsta		
sub 25 de ani	18	12.1
între 26 și 35 de ani	39	26.2
între 36 și 45 de ani	61	40.9
între 46 și 55 de ani	20	13.4
peste 56 de ani	11	7.4
Vechimea în învățământ		
mai puțin de 1 an	9	6
1-3 ani	21	14.1
4-10 ani	28	18.8
11-25 ani	65	43.6
peste 25 ani	26	17.4
Gradul didactic		
Debutant	26	17.4
Definitivat	24	16.1
Gradul II	24	16.1
Gradul I	75	50.3
Tipul instituției		
De stat	144	96.6
Privat	5	3.4
Tipul de program al gr dinii ei		
Program Normal	23	15.4
Program Prelungit	125	83.9
Program S pt mânăal	1	0.7
Mediul de rezidențial instituției de învățământ		
Rural	41	27.5
Urban	108	72.5
Județul		
Timiș	130	87.2
Altele	19	12.8
Grupa (nivelul de vârstă)		
mic (3-4 ani)	37	24.8
mijlocie (4-5 ani)	38	25.5
mare (5-6 ani)	55	36.9
mixt (combinat)	19	12.8
Scenariul de desfășurare a activităților didactice în perioada pandemic din luna Februarie 2021		
exclusiv online	8	5.4
exclusiv față în față	58	38.9
față în față și online	83	55.7

Datele au fost colectate utilizând două chestionare: *Instrumentul de autoevaluare a stării de bine* (IASB), dezvoltat de Centrul Educațional Româno-Danez pentru Starea de Bine a Copiilor (Ciolan et al., 2019) și *The Scale of Happiness Strategies for Children Used by Preschool Teachers* (HSCPT), elaborat de Sapsa Iam și colaboratorii (2019).

Instrumentul de autoevaluare a stării de bine (IASB) a fost folosit pentru a evalua percepțiile cadrelor didactice din grădinițe privind rolul lor în asigurarea stării de bine a copiilor preșcolari. Chestionarul conceput, testat și validat pe populația românească cuprinde 16 itemi împărțiți pe 4 factori de evaluare a percepției educatorilor față de asigurarea bunăstării preșcolarilor: F1 – *interacțiune*; F2 – *autonomie*; F3 – *mediu de învățare* și F4 – *incluziune*. Acesta este alcătuit din afirmații formulate într-o manieră pozitivă cu răsputeri măsurate cu ajutorul Scalei Likert cu 6 trepte, variind de la: 0=Deloc, la 5=În totalitate. Acordul pentru utilizarea acestui instrument a fost obținut de la dezvoltatorii instrumentului, Facultatea de Psihologie și Științele Educației a Universității din București, în data de 08.02.2021.

Cel de-al doilea chestionar, *Strategii de înveselire a copiilor folosite de profesorii din învățământul preșcolar* (HSCPT), a fost utilizat pentru a evalua frecvența strategiilor folosite de educatori în scopul creării unui climat educațional pozitiv cu stare de bine, fericire și emoții pozitive. Scala cuprinde 12 itemi împărțiți pe 3 dimensiuni de evaluare a strategiilor de înveselire: D1 – *relații pozitive cu copiii*; D2 – *satisfacerea dorințelor copiilor* și D3 – *joaca cu copiii*. Dezvoltatorii instrumentului, Sapsa Iam și colaboratorii (2019), prezintă o fiabilitate de .93 pe scară și .92 pentru prima dimensiune, .91 pentru a doua dimensiune, .80 pentru a treia dimensiune. Acesta este alcătuit din afirmații formulate într-o manieră pozitivă, măsurate cu ajutorul Scalei Likert cu 5 trepte, variind de la: 0=Aproape niciodată, la 4=Întotdeauna. HSCPT nu a fost încă validat pe populația românească. În vederea traducerii în limba română și adaptării culturale a scalei de măsurare a frecvenței practicilor folosite de educatori, am derulat o procedură de traducere a instrumentului prin tehnica retroversiunii, obținând o bună fiabilitate pe scară (.93) și pe subscale (.89 pentru prima dimensiune, .78 pentru cea de-a doua și .91 pentru ultima dimensiune).

Datele descriptive și datele privind corelațiile, respectiv diferențele dintre

percepțiile practicienilor asupra bunăstării copiilor și rolurile lor în facilitarea stării de bine a preșcolarilor în instituțiile de învățământ au fost analizate cu ajutorul programului IBM SPSS AMOS 23 (Arbuckle, 2014) și JASP Team (2020). JASP (Versiunea 0.14.1) [Computer software].

Analiza datelor a permis verificarea următoarelor ipoteze:

1. Există o legătură între percepțiile educatorilor privind starea de bine evaluată la nivelul grupei de preșcolari și utilizarea unor strategii în acest sens.
2. Nu există diferențe semnificative statistice între educatorii care activează în mediul rural și cei care activează în mediul urban privind percepțiile și practicile acestora în privința asigurării stării de bine a preșcolarilor.
3. Nu există diferențe semnificative statistice în funcție de experiența în învățământ (vechime și grad didactic) a educatorilor în ceea ce privește percepțiile și strategiile folosite în vederea asigurării stării de bine a copiilor preșcolari.
4. Există diferențe semnificative statistice între practicile și percepțiile educatorilor privind asigurarea stării de bine a copiilor în funcție de modalitatea de desfășurare a activității didactice, impuse de contextul pandemic.

4. Rezultatele cercetării

În urma efectuării statisticilor descriptive pentru fiecare variabilă, a reieșit o distribuție neuniformă a datelor și o omogenitate a varianțelor, ceea ce permite folosirea testelor statistice parametrice: Corelația Spearman, Testul-T pentru două eșantioane independente și ANOVA One-Way, ale căror rezultate sunt prezentate pe larg în *Tabelele 2-6*.

Pentru verificarea primei ipoteze am utilizat Corelația Spearman, obținând drept rezultat existența unei legături pozitive între cele două variabile analizate: percepțiile profesorilor asupra stării de bine prezente în sala de grup și strategiile de asigurare a bunăstării. Corelația este semnificativ statistic la pragul de .01, unde $r(147) = .474$, $r^2 = .224$, $p < .001$ (Tabelul 2). Ca atare, 22,4% din variația unei variabile poate fi explicată de variația celeilalte variabile și invers. Mai exact, educatorii care percep un nivel ridicat al stării de bine în

rândul pre colarilor tind să utilizeze mai frecvent strategiile de asigurare a bunăstării copiilor în invers. Astfel, prima ipoteză se confirmă.

Tabelul nr. 2. Analiza corelațională între cele două variabile: IASB și HSCPT

Variabilele asociate	N	Strategii de înveselire folosite de educatori
Percepțiile educatorilor privind asigurarea bunăstării de bine a copiilor	149	.47

** Corelația este semnificativă la pragul de 0.01 (2-tailed)

În urma aplicării Testului T pentru două eșantioane independente rezultă, conform Tabelului 3, că nu există diferențe semnificative statistice între profesorii care predau în mediul rural ($M=3.81$, $SD=.87$) și cei care activează în mediul urban ($M=3.71$, $SD=.94$), privind percepțiile acestora asupra asigurării bunăstării de bine a precolarilor, pentru toate cele 4 dimensiuni: interacțiune ($t_{(147)}=.11$, $p>.05$), autonomie ($t_{(147)}=.69$, $p>.05$), mediu de învățare ($t_{(147)}=.62$, $p>.05$), incluziune ($t_{(147)}=.22$, $p>.05$), cât și pentru media acestora ($t_{(147)}=.60$, $p>.05$).

În urma aplicării Testului T pentru două eșantioane independente rezultă că există diferențe semnificative statistice între educatorii din mediul urban și mediul rural în privința frecvenței utilizării strategiilor de asigurare a bunăstării de bine a copiilor pentru toate cele 3 dimensiuni: relații pozitive ($t_{(147)}=-2.93$, $p<.01$, $d=.49$), satisfacerea dorințelor copiilor ($t_{(147)}=3.24$, $p<.01$, $d=.62$), joaca cu copiii ($t_{(147)}=3.02$, $p<.01$, $d=.59$), cât și pentru media acestora ($t_{(147)}=3.31$, $p<.01$, $d=.65$), unde mărimea efectului este una medie. Cadrele didactice care activează în mediul rural au obținut scoruri mai mari în comparație cu cei care activează în mediul urban pentru toate cele 3 tipuri de strategii: *de relaționare pozitivă* – încurajări, laude și aprecieri ($M=3.81$, $SD=.39$ față de $M=3.57$, $SD=.57$), *de satisfacere a dorințelor copiilor* – bonusuri, recompense, surprize, atenție și receptivitate la solicitările de moment ale copiilor ($M=3.42$, $SD=.57$ față de $M=3.04$, $SD=.64$) și *de joacă împreună cu copiii* – participare la jocurile preferate ale celor mici, la activitățile de dans/ muzicale sau cele inițiate de copii ($M=3.59$, $SD=.49$ față de $M=3.25$, $SD=.65$), iar aceste diferențe sunt medii (Tabel 3). Aadar, ipoteza 2 se confirmă parțial, la nivelul percepțiilor educatorilor, nu și al practicilor.

Tabelul nr. 3. Rezultatele testelor T pentru analiza diferen elor dintre educatoarii din mediul rural i cei din mediul urban, privind asigurarea st rii de bine a copiilor i frecven a utiliz rii strategiilor specifice

Dimensiuni/factori ai st rii de bine	Mediul de provenien				t	df	p	d
	rural (N=41)		urban (N=108)					
	M	SD	M	SD				
<i>Percep ia educatorilor fa de asigurarea st rii de bine a copiilor</i>	3.81	.87	3.71	.94	0.60	147	.55	-
<i>F1-Interac iune</i>	3.92	.86	3.90	.95	.11	147	.91	-
<i>F2-Autonomie</i>	3.40	.97	3.32	1.02	.39	147	.69	-
<i>F3-Mediu de înv are</i>	4	.93	3.91	1.01	.49	147	.62	-
<i>F4-Incluziune</i>	3.92	1.01	3.70	0.99	1.23	147	.22	-
<i>Strategii de asigurare a st rii de bine</i>	3.61	.42	3.29	.55	3.31	147	.001**	.65
<i>D1-Rela ii pozitive</i>	3.81	.39	3.57	.57	2.93	147	.004**	.49
<i>D2-Satisfacerea dorin elor copiilor</i>	3.42	.57	3.04	.64	3.24	147	.001**	.62
<i>F4-Joaca cu copiii</i>	3.59	.49	3.25	.65	3.01	147	.003**	.59

Not : semnificativ * $p < .05$; ** $p < .01$.

Legend : t –diferen a dintre cele dou grupuri, df –gradele de libertate, p –pragul de semnifica ie, d –m rimea efectului.

Pentru a determina dac exist o diferen semnificativ statistic în func ie de experien a în înv mânt (vechime i grad didactic) a educatorilor în ceea ce prive te percep iile i strategiile folosite, în vederea asigur rii st rii de bine a copiilor pre colari, am aplicat Testul ANOVA simpl (Tabelul 4 i Tabelul 5). În urma analizei post-hoc Hochberg, rezult c nu exist diferen e semnificative statistic între cadrele didactice în func ie de *vechimea în înv mânt* a acestora, în privin a modului în care î i percep rolul în

asigurarea st rii de bine a pre colarilor ($F=2.04, p>.05$), respectiv în privin a frecven ei utiliz rii strategiilor de înveselire ($F=.09, p>.05$). De asemenea, diferen ele ne semnificative dintre grupurile de educatori se p streaz dac avem în vedere variabila independent *gradul didactic al profesorilor*, ob indând un scor de $F=.40, p>.05$ pentru percep iile educatorilor i un scor de $F=.09, p>.05$ pentru strategiile de înveselire analizate. A adar, presupunerea noastr (ipoteza 3) se confirm , fapt care demonstreaz o practic didactic asem n toare a educatorilor debutan i cu cea a profesorilor experimenta i, cu o vechime considerabil în înv mânt, atât la nivelul strategiilor de înveselire, cât i a modului în care percep rolul lor în asigurarea st rii de bine a copiilor.

Tabelul nr. 4. Testul ANOVA simpl pentru percep ia educatorilor asupra asigur rii st rii de bine i frecven a utiliz rii strategiilor de înveselire, în func ie de vechimea în înv mânt

	Vechimea în înv mânt										F	p	d
	mai pu in de 1 an (N=9)		1-3 ani (N=21)		4-10 ani (N=28)		11-25 ani (N=65)		peste 25 ani (N=26)				
	M	AS	M	AS	M	AS	M	AS	M	AS			
Percep ia asupra asigur rii st rii de bine a pre colarilor	3.60	.69	4.1	.65	3.5	.94	3.64	.98	3.98	.88	2.04	.09	-
Strategii de înveselire	3.55	.39	3.52	.37	3.32	.60	3.31	.59	3.42	.48	.09	.44	-

Not : Diferen ne semnificativ a percep iei fa de asigurarea st rii de bine i a frecven ei utiliz rii strategiilor specifice, în func ie de vechimea în înv mânt: (a) mai pu in de 1 an, (b) 1-3 ani, (c) 4-10 ani, (d) 11-25 ani, (e) peste 25 ani; în func ie de rezultatele ob inute în urma analizei post-hoc Hochberg.

Tabelul nr. 5. Testul ANOVA simpl pentru percep ia educatorilor asupra asigur rii st rii de bine i frecven a utiliz rii strategiilor de înveselire, în func ie de gradul didactic

	Gradul didactic								F	p	d
	Debutant (N=26)		Definitivat (N=24)		Gradul II (N=24)		Gradul I (N=75)				
	M	AS	M	AS	M	AS	M	AS			
Percep ia asupra asigur rii st rii de bine a pre colarilor	3.79	.92	3.61	.84	3.89	.93	3.71	.94	0.40	.75	-
Strategii de înveselire	3.43	.57	3.48	.36	3.38	.58	3.32	.56	0.70	.55	-

Not : Diferen nesemnificativ a percep iei fa de asigurarea st rii de bine i a frecven ei utiliz rii strategiilor specifice, în func ie de gradul didactic: (a) debutant, (b) definitivat, (c) gradul II, (d) gradul I, în func ie de rezultatele ob inute în urma analizei post-hoc Hochberg.

Pentru a determina dac exist diferen e între practicile i percep iile educatorilor privind asigurarea st rii de bine a copiilor în func ie de modalitatea de desf urare a activit ii didactice impus de contextul pandemic (exclusiv fa în fa , exclusiv online, fa în fa i online), am aplicat Testul ANOVA simpl (Tabelul 6). În urma analizei post-hoc Hochberg, rezult c exist diferen e între percep iile profesorilor ($F=6.08$, $p<.05$, $d=.05$) i practicile acestora ($F=2.78$, $p>.05$) în func ie de variabila independent (scenariul pandemic adoptat), îns aceste diferen e se dovedesc a fi semnificative statistic doar în privin a primei variabile dependente: *percep ia asupra asigur rii st rii de bine a pre colarilor*. Educatorii care au predat în format online au evaluat mai bine eforturile lor în asigurarea st rii de bine a copiilor, comparativ cu cei care au predat în format hibrid, respectiv comparativ cu cei care au predat exclusiv fa în fa . Cu toate acestea, educatorii spun c au aplicat la fel de frecvent toate cele trei tipuri de strategii de înveselire, indiferent de modalitatea de desf urare a activit ii didactice. În acest caz, ipoteza 4 se confirm par ial, existând diferen e semnificative statistic între percep iile educatorilor care i-au desf urat activitatea didactic *exclusiv fa în fa* i cei care i-au desf urat activitatea *atât fa în fa , cât i online*, respectiv între cei care au activat *exclusiv fa în fa* i cei care au predat *exclusiv online*.

Tabelul nr. 6. Testul ANOVA simplă pentru percepția educatorilor asupra asigurării stării de bine și frecvența utilizării strategiilor de înveselire, în funcție de scenariul pandemic adoptat privind desfășurarea activităților didactice din grădinițe de copii

	Modalitatea de desfășurare a activităților didactice						F	p	d
	exclusiv față în față (N=58)		față în față online (N=83)		exclusiv online (N=8)				
	M	AS	M	AS	M	AS			
Percepția asupra asigurării stării de bine a preșcolariilor	3.44	.99	3.89	.82	4.29	.69	6.08	.003	.05
Strategii de înveselire	3.32	.56	3.37	.53	3.8	.25	2.78	.06	-

Notă: Diferență semnificativă a percepției față de asigurarea stării de bine în funcție de modalitatea de desfășurare a activităților didactice: (a) exclusiv față în față, (b) față în față online, (c) exclusiv online, în funcție de rezultatele obținute în urma analizei post-hoc Hochberg, mai exact între (a) și (b), respectiv (a) și (c). Diferență nesemnificativă a frecvenței utilizării strategiilor de bună stare în funcție de scenariul didactic adoptat.

5. Discuții

Analiza rezultatelor obținute oferă o serie de date despre practicile și autoaprecierile profesorilor din învățământul preșcolar cu privire la maniera în care asigură starea de bine a copiilor la grădinițe.

Astfel, confirmarea primei ipoteze cu privire la existența unei corelații pozitive între starea de bine evaluată la nivelul grupei de preșcolari și utilizarea unor strategii în acest sens reliefează, potrivit itemilor selectați, aprecierile acestora cu privire la demersurile realizate, care asigură starea de bine. Această apreciere îmbunătățește nivelul stării de bine a preșcolariilor ca urmare a unei relații pozitive cu copiii, prin: încurajări frecvente, laude, aprecieri, recunoașterea eforturilor în față în față în grup, disponibilitate la solicitările de moment ale copiilor. De asemenea, profesorii care au perceput un nivel ridicat al stării de bine în rândul copiilor au raportat *practici evidente de satisfacere a dorințelor copiilor*, precum: oferirea de recompense, de surprize, de oportunități de valorificare a intereselor copiilor prin activități distractive, respectiv *practici frecvente de joacă cu copiii*, prin participarea

la activitățile de joc preferate ale copiilor, la activitățile de dans sau la cele muzicale inițiate de profesori.

În plus, potrivit datelor care confirmă și a două ipoteze, raportându-ne din nou la cele patru dimensiuni de analiză delimitate în proiectul Rodawell (Nedelcu et al., 2018), indiferent de mediul de proveniență în care activează educatorii, aceștia reușesc să asigure în aceeași măsură o *interacțiune pozitivă* la nivelul grupei de profesori, prin strategii precum: stimularea empatiei, respectului, încurajării, coeziunii grupului, sprijinului reciproc, cu o celebrare evidentă a reușitelor și o valorificare atentă a greșelilor în procesul ulterior de învățare. Pentru stimularea *autonomiei*, educatorii apelează, cu extensie comparabilă, la strategii didactice specifice de valorificare a situațiilor reale de învățare, în vederea adaptării copiilor la viața cotidiană; de proiectare a activităților în grup împreună cu copiii și părinții; de oferire a libertății profesorilor în realizarea, conducerea și monitorizarea propriilor activități de învățare, ca adevărați lideri ai grupului aparținător. În vederea asigurării unui *mediu de învățare autentic*, profesorii consideră că sala lor de grup oferă un sentiment permanent de siguranță; învățarea are loc în contexte diverse, stimulând copiii cognitiv, emoțional și acțional, cu o dozare potrivită a efortului, mișcării și repausului între activități, iar din punctul de vedere al *inclusiunii*, respondenții confirmă accesul copiilor cu cerințe educative speciale la servicii de suport, cu o organizare flexibilă a activităților în vederea integrării tuturor profesorilor în grup, stimulând atașamentul și solidaritatea.

Deopotrivă, datele confirmă folosirea strategiilor de înveselire a profesorilor, indiferent de experiența didactică (ipoteza 3). Astfel, profesorii debutanți, deopotrivă cu profesorii experimentați, apreciază că folosesc în mare măsură strategii precum: încurajări, aprecieri, laude, surprize, recompense, atenție constantă manifestată prin participarea educatorilor la activitățile de joc preferate ale copiilor ori la cele inițiate de aceștia, respectiv prin deschiderea de a-i asculta pe copii de fiecare dată când aceștia îi solicită, iar acestor strategii le-au acordat o importanță mai mare, folosindu-le mai frecvent atunci când s-au aflat la distanță de copii, în mediul online (ipoteza 4).

6. Concluzii

Studiul de față a fost realizat în contextul unei nevoi crescânde de asigurare

a unui mediu educațional pozitiv, în care copilul se simte bine din punct de vedere cognitiv, fizic și emoțional. Astfel, am avut drept scop al cercetării identificarea percepțiilor și practicilor educatorilor privind asigurarea stării de bine a preșcolarilor în grădini de copii. Rezultatele sunt clare: profesorii manifestă aceeași atitudine asupra rolurilor în asigurarea stării de bine în grădini ale de copii, indiferent de experiența educațională (vechimea în învățământ), formarea inițială/continuă (gradul didactic obișnuit) sau mediul de proveniență al instituției în care activează (rural/urban). Totodată, s-a demonstrat că există o corelație pozitivă între *percepțiile cadrelor didactice în asigurarea bună stării copiilor și utilizarea unor strategii de influențare a stării de bine*, ceea ce înseamnă că, cu cât se utilizează mai des o serie de strategii de înveselire a copiilor, cu atât percepțiile profesorilor cu privire la prezența unui climat educațional pozitiv, cu stare de bine sunt mai bune.

Pe de altă parte, s-au raportat diferențe semnificative statistice în privința a două analize comparative efectuate: (1) între practicile cadrelor didactice din mediul rural și urban în vederea asigurării stării de bine și (2) între percepțiile profesorilor care și-au desfășurat activitatea didactică *exclusiv față în față* și cei care au activat *atât față în față cât și online*, respectiv între cei care au predat *fizic* și cei care au predat *exclusiv online*. Ca atare, educatorii din mediul rural raportează o frecvență mai mare de utilizare a celor trei tipuri de strategii de înveselire analizate (jocul cu copiii, satisfacerea dorințelor și dezvoltarea unor relații pozitive), comparativ cu cei din mediul urban, iar profesorii care au predat în *format hibrid* și *exclusiv online* manifestă o atitudine mult mai bună asupra rolului lor în asigurarea stării de bine la clasă, comparativ cu cei care au activat doar în *format fizic*. Aceștia consideră că au depus eforturi mult mai consistente pentru a asigura bună starea preșcolarilor în cadrul formatului online și blended learning, comparativ cu cei care au predat clasic, prin întâlniri exclusive față în față. Educatorii care au activat doar în mediul online au obținut cel mai mare scor ($M=4.29$, $SD=.69$), fiind urmași de cei care au îmbinat cele două alternative: față în față și online ($M=3.89$, $SD=.82$), pe ultimul loc clasându-se formatul tradițional, față în față ($M=3.44$, $SD=.99$). Principalul motiv pentru care tratăm cu precauție valoarea de adevăr a acestui rezultat este dat de numărul scăzut de respondenți (8) care și-au desfășurat activitatea didactică exclusiv online.

De asemenea, rezultatele studiului de față trebuie privite înănd seama de principala limită a demersului de cercetare: dimensiunea lotului de respondenți. Prin faptul că avem un număr relativ mic de respondenți, respectiv nu este un eșantion reprezentativ din punct de vedere statistic, nu putem generaliza rezultatele la nivelul întregii populații de profesori din învățământul precolar românesc. În acest sens, considerăm utile ca direcții viitoare de cercetare:

- reluarea studiului pe un eșantion mai mare, reprezentativ de educatori proveniți din toate zonele țării;
- derularea unui studiu calitativ/ mixt de cunoaștere a modalităților abordate de profesori în vederea susținerii bunăstării copiilor pe perioada scenariului roșu (exclusiv online) - formatul care în studiul nostru a obținut cel mai ridicat scor al percepțiilor cadrelor didactice asupra asigurării stării de bine, sau hibrid;
- dezvoltarea unui studiu calitativ de cunoaștere a altor strategii/ metode de influențare a bunăstării copiilor, folosite de profesori la grup;
- extinderea factorilor de influență în crearea unui climat educațional pozitiv în grădinițele de copii (rezultatele noastre arată că de profesorii din mediul rural declară că au folosit mult mai des strategiile de înveselire în comparație cu educatorii din mediul urban, aceștia au evaluat asemănător climatul educațional din sala de grup);
- analiza influenței stării de bine a profesorilor asupra percepțiilor lor în asigurarea stării de bine a copiilor.

Aadar, studiul de față aduce în discuție problematica asigurării stării de bine a precolarilor, oferind o serie de argumente, date și abordări investigative utile de folosit ca referențial reflexiv, acțional, formativ sau decizional. Demersul investigativ propus este necesar a fi extins și aprofundat, atât în scop diagnostic, cât și ameliorativ, fiind o resursă la care se pot raporta viitoare cercetări.

Mulțumiri

Mulțumim Prof.univ.dr. Anca Nedelcu, drd. Elena Ungureanu și echipei de experți educaționali din cadrul Universității din București pentru instrumentul IASB pus la dispoziție și sprijinul acordat.

Referin e

- Amerijckx, P., & Humblet, G. (2014). Child well-being: what does it mean? *Children & Society*, 28(5), 404-415. <https://doi.org/10.1111/chso.12003>
- ARACIP. (2021). *Ghiduri pentru aplicarea unitar a standardelor de evaluare. Evaluarea intern i extern a dezvolt rii institu ionale. Vol.1.* <https://www.isjbn.ro/sites/default/files/documente/2021-02/GHID%20DE%20DEZV.%20INSTITUTIONALA%20NR.%204%20DIN%2004.02.2021.pdf>
- Arbuckle, J.L. (2014). *Amos (Version 23.0) [Computer Program]*. IBM SPSS
- Aulia, F., Hastjarjo, T.D., Setiyawati, D., & Patria, B. (2020). Student Well-being: A Systematic Literature Review. *Buletin Psikologi*, 28(1), 1-14. <https://doi.org/10.22146/buletinpsikologi.42979>
- Ben-Arieh, A., Casas, F., Frones, I., & Korbin, J.E. (2014). Multifaceted Concept of Child Well-Being. In A. Ben-Arieh (Ed.), *Handbook of Child Well-Being. Theories, Methods and Policies in Global Perspective* (pp.1-27). Springer.
- Bjørgen, K. (2015). Children's Well-Being and Involvement in Physically Active Outdoors Play in a Norwegian Kindergarten: Playful Sharing of Physical Experiences. *Child Care in Practice*, 21(4), 305-323. <https://doi.org/10.1080/13575279.2015.1051512>
- Ciolan, L., Nedelcu, A., Ulrich-Hygum, C., & Iucu, R.(2019). Shaping the Research Puzzle in an Intervention Project. In M.H. Hoveid, L. Ciolan, A. Paseka & S. Marques da Silva (Eds.), *Doing Educational Research. Overcoming Challenges in Practice* (pp.249-268). Sage.
- Comisia European . (2019). *Eurobarometru - Cum construim o Europ mai puternic , mai unit ? Opiniile tinerilor. Flash 478.* <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/flash/surveyky/2224>
- Institutul Na ional de S n tate Public (INSP). *Evaluare st rii de bine a copilului în coal 2017-2019.* <https://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2014/12/Sinteza-stare-de-bine-in-scoala-2019.pdf>
- International Baccalaureate Organization (IBO). (2021). *What is well-being?. Policy Research Paper.* <https://ibo.org/globalassets/publications/ib-research/policy/what-is-well-being-eng.pdf>
- Konu, A., & Rimpelä, M. (2002). Well-being in schools: a conceptual model. *Health Promotion International*, 17(1), 79-87. <https://doi.org/10.1093/heapro/17.1.79>
- Kwi-Ok, N., Bjørgen, K., Go., Y.M., & Yoo, Y.E. (2020). A comparative study of ECEC practitioners' perceptions of children's well-being and their roles in South Korea and Norway. *European Early Childhood Education Research Journal*, 28(6), 847-863. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1836585>

- Lewis, A. (2019). Examining the concept of well-being and early childhood: Adopting multi-disciplinary perspectives. *Journal of Early Childhood Research*, 17(4), 294-308. <https://doi.org/10.1177/1476718X19860553>
- Marineanu, V. (2013). *Mecanisme psihologice de influenare a atitudinilor*. Editura Militar .
- Mashford-Scott, A., Church, A., & Tayler, C. (2012). Seeking children's perspectives on their wellbeing in early childhood settings. *International Journal of Early Childhood*, 44(3), 231–247. <https://doi.org/10.1007/s13158-012-0069-7>
- Na iunile Unite. (2018). *Raportul privind obiectivele de dezvoltare durabil 2018*. Editura Na iunilor Unite. <https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2018/TheSustainableDevelopmentGoalsReport2018-EN.pdf>
- Nedelcu, A., Ulrich-Hyngum, C., Ciolan, L., & Iribu, F. (2018). *Educa ie cu stare de bine. Dup o re et româno-danez* . <https://rodawell.fpse.unibuc.ro/wp-content/uploads/2019/04/RODAWELL.pdf>
- OECD. (2019). *PISA 2018 Assessment and Analytical Framework*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b25efab8-en>
- OECD. (2019b). *OECD Future of Education and Skills 2030 Conceptual learning framework – Learning compass 2030*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning-learning-compass-2030/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf
- OECD. (2012). *Rezultatele testului PISA*. OECD Publishing. <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results.htm>
- Pollard, E.L., & Lee, P.D. (2003). Child Well-Being: A Systematic Review of the Literature. *Social Indicators Research*, 61(1), 59–78. <https://doi.org/10.1023/A:1021284215801>
- Raghavan, R., & Alexandrova, A. (2015). Toward a theory of child well-being. *Social Indicators Research*, 121, 887–902. <https://doi.org/10.1007/s11205-014-0665-z>
- Rodawell. (2019). *Instrument de autoevaluare*. <https://rodawell.fpse.unibuc.ro/instrument-de-autoevaluare/>
- Rodawell. (2019). *Starea de bine*. <https://rodawell.fpse.unibuc.ro/modelul-rodawell/starea-de-bine/>
- Sapsa lam, Ö., Bakkalo lu, A.B., & Eryılmaz, A. (2019). The Scale of Happiness Strategies for Childrens Used by Preschool Teachers. *Journal of Computer and Education Research*, 7(13), 171-182. <https://doi.org/10.18009/jcer.535593>
- Seligman, M.E.P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
- Sönmez, S., & Ceylan, B. (2016). Teachers' perceptions of well-being and involvement in preschool children. *Early Child Development and Care*, 187(1), 35-44. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1150272>

- Statham, J., & Chase, E. (2010). *Childhood Wellbeing: A Brief Overview*. Childhood Wellbeing Research Centre. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.453.9199&rep=rep1&type=pdf>
- Williams-Brown, Z., & Mander, S. (2020). *Childhood Well-being and Resilience: Influences on Educational Outcomes*. Routledge.

<p>The online version of this article can be found at: http://revped.ise.ro/category/2021-en/</p> <p><i>This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.</i></p> <p><i>To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/ or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.</i></p>	<p>Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la: http://revped.ise.ro/category/2021-ro/</p> <p><i>Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.</i></p> <p><i>Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/ sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.</i></p>
--	--